

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta (HE 105/2015 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Pekka Humalto, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Pirkko Sihvonen, Kansaneläkelaitos
- asiantuntija Tarja Arkio, Akava ry
- asiantuntija Miia Kannisto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti Ilkka Kaukoranta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija Riitta Työläjä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia. Esityksen mukaan sairauspäivärahan määräytymisessä käytettävän vuosittain palkkakertoimella tarkistettavan 70 prosentin korvaustason oikeuttavan vuosityötulon yläraja alennettaisiin nykyisestä 36 419 eurosta 30 000 euroon. Tulorajan ylittävältä osalta sairauspäivärahaa karttuisi nykyisen 40 prosentin sijasta 35 prosenttia 56 032 euroon saakka ja sen ylittävältä osalta 25 prosenttia. Myös vanhempainpäiväraha-kaudelta maksettava 30 päivän korotettu 75 prosentin korvausaste ehdotetaan alennettavaksi 70 prosenttiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Päivärahojen muutokset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työtuloperusteisten sairaus- ja kuntoutuspäivärahojen sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahojen korvausastetta sekä eri korvausprosentteihin liittyviä tulo rajoja. Sairauspäivärahaan ehdotettujen muutosten säästövaikutukseksi on arvioitu 29 milj. euroa ja vanhempainpäivärahaan ehdotettujen muutosten 13 milj. euroa vuositasolla. Säästövaikutus kohdistuu sairausvakuutuksen työtulovakuutukseen, joka rahoitetaan työnantajilta, työntekijöiltä ja yrittäjiltä perittävillä vakuutusmaksuilla. Vakuutusmaksuilla rahoitettavasta osuudesta työnantajien osuus on yli kaksi kolmasosaa.

Valiokunta pitää esitystä tarkoituksenmukaisena työnantajien sosiaaliturvamaksurasituksen alentamiseksi. Esitetyt muutokset tukevat tavoitetta yritysten kustannuskilpailukyvyyn parantamisesta ja työllistämiskynnyksen alentamisesta. Valiokunta kuitenkin ilmaisee huolensa niistä kielteisistä seurauksista, joita voi aiheutua sairaus- ja kuntoutuspäivärahojen alentamisesta. Keskituloisille eli noin 3 000 euroa ansaitseville uudet laskusäännöt merkitsevät noin 180 euroa alemmaa sairaus- ja kuntoutuspäivärahaa kuukaudessa. Työurien pidentämiseksi sekä vajaakuntoisten työelämässä pysymisen ja työelämään palaamisen tukena kuntoutuksella on merkittävä rooli. Kuntoutuspäivärahoihin kohdistuva säästö voi vähentää ammatilliseen kuntoutukseen hakeutumisen kannustetta. Päivärahan leikkaukset kohdentuvat myös työnantajille, jotka maksavat työntekijän sairausajalta palkkaa joko työsopimuslain mukaisesti 9 päivän ajan tai työehtosopimusten perusteella pidempiaikaisesti sekä sairaus- että kuntoutusajalta.

Sairauspäivärahan tason alentaminen johtaa myös siihen, että yhä useammalle sairastuneelle työkyvyttömyyseläke on tasoltaan parempi etuus kuin sairauspäiväraha. Työurien pidentämiseksi päivärahan tason tulisi olla sellainen, ettei sairastuneella ole kannustetta hakeutua ensisijaisesti työkyvyttömyyseläkkeelle. Etuudensaajalle puolestaan on iso merkitys sillä, saako hän vuoden ajan työeläkettä vaiko tasoltaan alemmaa sairauspäivärahaa.

Valiokunta katsoo, että tämän uudistuksen johdosta tulee selvittää, olisiko eri etuuksien ensisijaisuutta koskevia säännöksiä tarpeen muuttaa. Sairastuneen toimeentulon taso on nykyisin riippuvainen siitä, hakeeko hän ensin sairauspäivärahaa vaiko eläkettä. Pitkän työkyvyttömyyden ollessa todennäköinen on kohtuutonta, ettei ensiksi myönnettyä sairauspäivärahaa voi ennen vuoden kestänyttä työkyvyttömyyttä muuttaa työkyvyttömyyseläkkeeksi.

Työedellytyksestä luopuminen

Valiokunta ehdottaa tässä yhteydessä kumottavaksi sairausvakuutuslain 8 luvun 3 §:n, joka koskee sairaus- ja osasairauspäivärahan ehtona olevaa työedellytystä. Työedellytys tarkoittaa, että työtulojen perusteella määräytyvään sairauspäivärahaan on oikeus vain sillä edellytyksellä, että sairastuneella on ollut vähintään yksi päivä työskentelyä edeltäneiden kolmen kuukauden aikana ennen sairastumista. Säännös on tulkinnanvarainen ja johtaa joissain tilanteissa kohtuuttomaan lopputulokseen vakuutetun kannalta. Vakuutetun palkasta on peritty päivärahamaksua, mutta hän ei saa lainkaan päivärahaa tai saa vain vähimmäispäivärahan, jos työedellytys ei täyty.

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp

Käytännössä muutos vaikuttaa vuositasolla arviolta noin sadan sellaisen vakuutetun päivärahoihin, joiden vuositulo on 1 399—10 296 euroa mutta jotka jäävät kokonaan vaille päivärahaa 55 ensimmäisen sairauspäivän aikana työedellytyksen puuttumisen vuoksi. He tulevat nyt oikeuteksi 55 päivän ajan työtuloihin perustuvaan, vähimmäispäivärahaa pienempään päivärahaan. Muutos merkitsee myös, että ne, arviolta noin sata henkilöä vuodessa, joiden vuositulo on yli 10 400 euroa mutta jotka työedellytyksen puuttumisen vuoksi saisivat vain vähimmäismääräistä päivärahaa, siirtyvät työtulovakuutuksen piiriin. Näin valtion kustannettava päivärahameno vähenee heidän osaltaan. Muutos parantaa vakuutettujen asemaa ja noudattaa nykytilaa paremmin vakuutusperiaatetta.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

1 §. Oikeus päivärahaetuuteen työtulon perusteella. Pykälässä säädetään sen työtulon vähimmäismäärästä, joka oikeuttaa ansioperusteiseen sairauspäivärahaan. Lisäksi ansioperusteisen sairauspäivärahan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija täyttää sairausvakuutuslain 8 luvun 3 §:ssä säädetyn työedellytyksen. Valiokunta ehdottaa viimeksi mainitun pykälän kumoamista ja työedellytystä koskevasta vaatimuksesta luopumista. Sen vuoksi myös tämän pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus sairauspäivärahan työedellytykseen.

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

3 §. Työedellytys. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

8 §. Sairauspäivärahan enimmäisaika. Pykälässä säädetään sairauspäivärahan enimmäisajasta ja sitä laskettaessa huomioon otettavista päivistä. Pykälän 3 momentin 2 kohdan mukaan enimmäisaikaa laskettaessa otetaan huomioon mm. ne päivät, joilta sairauspäivärahaa ei ole maksettu sen vuoksi, että vakuutettu ei ole täyttänyt 3 §:n mukaista työedellytystä. Työedellytyksestä ehdotetaan luovuttavaksi. Sen vuoksi pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan 2 kohta. Samalla mainittua momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että nykyiset 3, 4 ja 5 kohta siirtyvät 2, 3 ja 4 kohdaksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 105/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

~~kumotaan~~ sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 3 § sekä
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti, 8 luvun 8 §:n 3 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 1 § ja 9 §:n 1 momentti sekä 10 a §,
sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti sekä 8 luvun 8 §:n 3 momentti laissa 678/2014, 8 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 880/2015, 11 luvun 1 § laeissa 1342/2006, 1142/2010 ja 903/2012, 11 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 1342/2006 sekä 11 luvun 10 a § laissa 912/2007, seuraavasti:

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

1 §

Oikeus päivärahaan työtulon perusteella

Vakuutetulla on oikeus sairauspäivärahaan työtulojen perusteella, jos hänen 11 luvun 3 §:ssä tarkoitetut vuosityötulonsa tai 11 luvun 4 §:ssä tarkoitetut arvioidut vuosityötulonsa ovat vähintään 1 264 euroa. ~~Lisäksi vakuutetun on täytettävä 8 luvun 3 §:ssä säädetty työedellytys.~~

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työtulon määrä tarkistetaan noudattaen 11 luvun 1 §:n 4 momenttia.

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

8 § (Uusi)

Enimmäisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös päivät, joilta sairauspäivärahaa ei ole maksettu 5 §:ssä säädettyjen maksamisrajoitusten tai 5 a §:ssä säädetyn maksamisen keskeytyksen vuoksi tai sen vuoksi, että:

1) vakuutetun työtulojen määrä on jäänyt alle 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn vähimmäismäärän;

2) ~~vakuutettu ei ole täyttänyt 3 §:n mukaista työedellytystä;~~

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp

- 2) vakuutetulla on oikeus työkyvyttömyyden vuoksi muun lain perusteella sairauspäivärahaa suurempaan ansionmenetykskorvaukseen;
- 3) vakuutetulle on suoritettu samalta ajalta vanhempainpäivärahaa; tai
- 4) hakemus sairauspäivärahan saamiseksi on myöhästynyt.

9 §

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyyssajaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain tai sotilastaturmalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyyssajaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Sairauspäivärahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 26 898 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon sairauspäivärahan määrä on 35 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa. Tämän ylittävistä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettujen verotuksessa todettujen työtulot tarkistetaan siinä suhteessa kuin työkyvyttömyyden tai vanhempainpäiväraha- taikka erityishoitorahaoikeuden alkamisajan-

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp

kohtalle vahvistettu työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakerroin poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta palkkakertoimesta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tulorajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

9 §

Isän vanhempainpäivärahan määrä

Isän vanhempainpäiväraha-kausi alkaa sinä päivänä, jolta hänelle maksetaan ensimmäisen kerran vanhempainpäivärahaa saman lapsen perusteella. Isyy- ja vanhempainrahan määrä on samasta lapsesta koko vanhempainpäiväraha-kauden ajan samansuuruinen, jollei 8 §:stä muuta johdu.

10 a §

Äidin vanhempainpäivärahan tarkistaminen

Äidille maksettava vanhempainpäiväraha on samasta lapsesta koko vanhempainpäiväraha-
 kauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 3 momentista tai 8 §:stä muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia sovelletaan, jos työkyvyttömyys alkaa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 luvun 1 §:ää sovelletaan vanhempainpäivärahaan, jos ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahapäivä on tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetty työtulon 26 898 euron yläraja vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2010.

Helsingissä 8.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk

jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr

jäsen Anna-Maja Henriksson r

jäsen Arja Juvonen ps

jäsen Niilo Keränen kesk

jäsen Anneli Kiljunen sd

jäsen Sanna Lauslahti kok

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp

jäsen Anne Louhelainen ps
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Annika Saarikko kesk
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
varajäsen Ilmari Nurminen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp
Vastalause

Vastalause

Perustelut

Päivärahaleikkaus kohdistuu kohtuuttomasti keskituloisiin palkansaajiin

Hallituksen esittämät leikkaukset merkitsevät sairaus-, kuntoutus- ja vanhempainpäivärahan merkittävää heikennystä. Esitykseen ei ole sisällytetty yksityiskohtaisempia vaikutusarvioita palkansaajiin eri ansio- ja päivärahatasoilla. Asiantuntijakuulemisten yhteydessä valiokunta on kuitenkin saanut selvityksen, jonka mukaan leikkauksen maksajiksi joutuvat 30 000—56 000 euroa vuodessa ansaitsevat, kun korvausprosenttien ns. taitekohta siirtyy alhaisemmalle tulotasolle. Erityisesti kärsijöiksi joutuvat keskituloiset (n. 3 000 e/kk ansaitsevat) palkansaajat. Tällä ansiotasolla sairaus- ja kuntoutuspäivärahojen menetys olisi peräti 9—10 %. Ylärajan jälkeen euroääräinen muutos on sama (10,76 euroa/pv), eli eniten ansaitsevat palkansaajat kärsivät leikkauksesta suhteellisesti vähiten; korkeimmissa päivärahoissa leikkaus jäisi 5 prosenttiin. Etuusleikkaukset kohdentuvat myös sellaisille työnantajille, jotka maksavat palkkaa sairaus- tai kuntoutusajalta. Valmistelussa olisi ehdottomasti tullut huomioida erilaisia malleja, jotka kohdentuvat tasapuolisemmin eri ansiotasoille. On myös todettava, että Kelan työtulovakuutuksen kautta toimeenpantavien etuusleikkauksien vaikutukset valtiontalouden säästöihin ovat olemattomat.

Kuntoutuksen kannustavuus heikkenee

Yksi viime vuosien keskeinen tavoite yhteiskunnassa on ollut työurien pidentäminen. Kuntoutuksen ensisijaisuuden korostaminen ja kuntoutuksen kannustavuuden parantaminen ovat tärkeitä keinoja työurien pidentämiseksi. Kuitenkin hallitus esityksellään heikentää kuntoutuksen kannustavuutta niin, että työkyvyttömyyseläke saattaa nousta taloudellisesti kiinnostavammaksi vaihtoehdoksi. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista sosiaalipolitiikkaa. Kuntoutuksella on merkittävä rooli vajaakuntoisten työelämässä pysymisen ja työelämään palaamisen tukena. Säästöjen kohdentaminen esitetyllä tavalla kuntoutusrahaan heikentää kuntoutuksen houkuttelevuutta ja on selkeässä ristiriidassa työurien pidentämistavoitteen kanssa.

Hallitus leikkaa naisilta ja lisää äitien hoivavastuuta

Vanhempainpäivärahan leikkaus kohdistuu pääosin naisiin, koska vain noin 3—4 % isistä käyttää vanhempainrahakautta. Korotetun vanhempainpäivärahan leikkaus on tasa-arvonäkökulmasta ongelmallinen. Kannusteet isän hoitovastuun lisäämiseksi ovat tärkeitä, jotta perheissä voidaan jakaa hoitovastuuta lapsen edun mukaisesti ja perheen talouden kannalta järkevästi. Parempi korvaustaso isälle on tutkitusti yksi parhaita keinoja lisätä isien osuutta perhevapaiden käytöstä. Näin on voitu parantaa työelämän tasa-arvoa ja naisten työmarkkina-asemaa. Isien lisääntyvä osuus perhevapaista myös vähentää äitien työnantajille kertyviä kustannuksia. Korotetun isyyssrahan yksi tavoite on ollut kannustaa isien työnantajia maksamaan palkkaa isän perhevapaan ajalta ja parantaa työnantajan saamaa korvaustasoa. Kannusteiden pienentäminen tulee vähentämään isien isyyssrahakauden käyttöä ja siirtämään lasten hoitovastuuta entisestään äideille.

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp
Vastalause

Hallituksen toimet työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi eivät vakuuta

Hallituksen toimet työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi ovat muutenkin jääneet lähinnä puheen tasolle. Etenkin varhaiskasvatukseen kohdistuvat leikkaukset heikentävät perheiden arjen järjestämistä monella tavalla ja heikentävät myös työllisyyttä. Elokuussa voimaan tulevat päivähoitomaksujen korotukset tulevat entisestään vähentämään työn vastaanottamisen kannustavuutta. On myös erikoinen arvovalinta, että samalla kun hallitus leikkaa palkansaajien vanhempainpäivärahoja, se on ilmoittanut ottavansa käyttöön 2 500 euron kertakorvauksen äidin työntantajille osana ns. pakkolakipakettia. Tasasuuruinen kertakorvaus ei kannusta perhevapaiden tasaisempaan jakamiseen perheiden sisällä eikä edistä heikommin ansaitsevien naisten palkkatasa-arvoa. Mikäli rahoituksen kanavana käytetään työtulovakuutusta, on syytä huomioida työtulovakuutukseen lähivuosille kohdistuvat merkittävät rahoituspaineet, koska samassa pakkolakipaketissa on esitetty peräti 1,72 prosenttiyksikön alennusta yksityisten työntantajien työtulovakuutuksen maksuun (nyt 2,08 %). Lisäksi pakkolakipaketin toimet, esim. vuosilomien leikkaaminen ja sairaudesta sakottaminen, tulevat heikentämään etenkin naisvaltaisten alojen työoloja ja näin myös työnteon houkuttelevuutta.

Hallitus sivuttaa kolmikannan toistuvasti

Esityksen valmistelu on tehty poikkeavasti, sillä yleensä työntantajien ja -tekijöiden yhteisesti rahoittamien ansiopäivärahojen muutoksista päätetään kolmikannassa. Nyt työmarkkinajärjestöt kutsuttiin kesken valmistelun kuulemaan tehdyt päätökset, ilman että niiden keskeiseen sisältöön olisi ollut mahdollisuutta vaikuttaa. On valitettavaa, että hallitus ei arvosta työmarkkinajärjestöjen perinteistä roolia ansiosidonnaisen sosiaaliturvan asiantuntijoina ja neuvotteluosapuolina. Aiemmin kolmikannassa on pystytty hyvässä yhteistyössä valmistelevaan vaikeitakin asioita, joihin eri osapuolet ovat voineet sitoutua. Kolmikantavalmistelussa pystytään arvioimaan vaikutuksia tasapuolisesti palkansaajille ja vakuutetuille, työpaikoille ja työntantajille sekä yhteiskunnalle ja kansantaloudelle. Konsensuspolitiikka edistää yhteiskuntarauhaa, vakautta ja sosiaalista koheesiota, jotka edistävät myös kilpailukykyä ja Suomen kiinnostavuutta sijoituskohteena.

Lopuksi

Kannatamme esitystä työedellytysvaatimuksen muutokseksi. Se on oikeudenmukainen ja auttaa pienen väliinputoajaryhmän taloudellista tilannetta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna.

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp
Vastalause

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 3 § sekä
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti ja 8 luvun 8 §:n 3 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 1 § ja 9 §:n 1 momentti sekä 10 a §, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti sekä 8 luvun 8 §:n 3 momentti laissa 678/2014, 8 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 880/2015, 11 luvun 1 § laissa 1342/2006, 1142/2010 ja 903/2012, 11 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 1342/2006 sekä 11 luvun 10 a § laissa 912/2007, seuraavasti:

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

1 §

Oikeus päivärahaetuuteen työtulon perusteella

Vakuutetulla on oikeus sairauspäivärahaan työtulojen perusteella, jos hänen 11 luvun 3 §:ssä tarkoitetut vuosityötulonsa tai 11 luvun 4 §:ssä tarkoitetut arvioidut vuosityötulonsa ovat vähintään 1 264 euroa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työtulon määrä tarkistetaan noudattaen 11 luvun 1 §:n 4 momenttia.

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

8 §

Enimmäisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös päivät, joilta sairauspäivärahaa ei ole maksettu 5 §:ssä säädettyjen maksamisrajoitusten tai 5 a §:ssä säädetyn maksamisen keskeytyksen vuoksi tai sen vuoksi, että:

- 1) vakuutetun työtulojen määrä on jäänyt alle 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn vähimmäismäärän;
- 2) vakuutetulla on oikeus työkyvyttömyyden vuoksi muun lain perusteella sairauspäivärahaa suurempaan ansionmenetyskorvaukseen;
- 3) vakuutetulle on suoritettu samalta ajalta vanhempainpäivärahaa; tai
- 4) hakemus sairauspäivärahan saamiseksi on myöhästynyt.

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp
Vastalause

9 §

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain tai sotilastaturmalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Sairauspäivärahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 26 898 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon sairauspäivärahan määrä on 35 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa. Tämän ylittävistä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettujen verotuksessa todettujen työtulot tarkistetaan siinä suhteessa kuin työkyvyttömyyden tai vanhempainpäiväraha- tai erityishoitorahaoikeuden alkamisajan kohdalle vahvistettu työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakertoimen poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta palkkakertoimesta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tulorajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

Valiokunnan mietintö StVM 18/2015 vp

~~9 §~~

~~*Isän vanhempainpäivärahan määrä*~~

~~Isän vanhempainpäivärahakausi alkaa sinä päivänä, jolta hänelle maksetaan ensimmäisen ker-
ran vanhempainpäivärahaa saman lapsen perusteella. Isyys- ja vanhempainrahan määrä on sa-
masta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 8 §:stä muuta joh-
du.~~

— — — — —

~~10 a §~~

~~*Äidin vanhempainpäivärahan tarkistaminen*~~

~~Äidille maksettava vanhempainpäiväraha on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakau-
den ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 3 momentista tai 8 §:stä muuta johdu.~~

~~Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.~~

~~Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia sovelletaan, jos työkyvyttömyys alkaa tämän lain voi-
maantulon jälkeen.~~

~~Tämän lain 11 luvun 1 §:ää sovelletaan vanhempainpäivärahaan, jos ensimmäinen saman lap-
sen perusteella maksettava vanhempainpäivärahapäivä on tämän lain voimaantulon jälkeen.~~

~~Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetty työtulon 26 898 euron yläraja vastaa työn-
tekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2010.~~

— — — — —

Helsingissä 8.12.2015

Kristiina Salonen sd
Anneli Kiljunen sd
Aino-Kaisa Pekonen vas
Anna-Maja Henriksson r
Ilmari Nurminen sd